

פרשת שמיני - שבת מברכין (תשפ"ה)

כדי לטהרו? ותירץ בטור שם דכיון דכתיב "על פי ה' יחנו ועל פי ה' יסעו", אם כן כשאמרת חניה על פי ה' הוה כמחובר במקומו, וכיון דהמשכן כבר היה על מכונו וכליו בתוכו, א"כ כבר נקרא חניה, ומיקרי מחובר, אז אינו נטמא כבר בטומאת אהל, ככל מחובר שאינו מקבל טומאת אוהלים. מוירידיג!

המעלה הנוראה של "וידם אהרן"

"וידם אהרן", (י, א). וברש"י, קיבל שכר על שתיקתו, ומה שכר קיבל שנתייחד עמו הדיבור, שנאמר לו לבדו פרשת שתויין. ולהלן (יא, ב) "דברו אל בני ישראל", וברש"י פירש, את כולם השוה להיות שלוחים לדיבור זה, לפי שהשווה בדמימה וקיבלו עליהם גזירת המקום באהבה. ותמה רבינו הגאון ר' ירוחם ממיר (מובא ב"דעת תורה") "מעולם לא ידעתי טיב ענין של "וידם", גדלו ורוממותו, כי הגיע כל השכר הגדול על זה? ולפי דברינו "וידם" היינו מדה של אדם שלא מתרגש מכל כי אין לו כל, אין לו שום דין ודברים ופתחון פה לתבוע דבר מה, אין לו כל חלק עצמי בהשמחה, כי אין כאן כל דבר אשר כיוונו לתכלית האורח, השם יתברך לא ברא לכבודו (של האורח) כלום, הכל הוא לשמחתו של מקום, והאדם נמצא כמו על "פרעמדא חתונה" (חתונה לא שלו), ובמה איפוא יתרעם או יתבע? ואיש כזה (שמבין זה) הוא ודאי מקרובי השם, מאוכלי סעודת המלך, ואתו ודאי הקב"ה מתייחד, והוא הוא ודאי ענין השכר שקיבל - שנתייחד עמו הדיבור.

אף כעס על פי דין גורם שתשתכח התורה

"ואת שעיר החטאת דרש דרש משה והנה שרף, ויקצוף על אלעזר ועל איתמר בני אהרן הנותרים לאמר", (י, טו). אמרו חז"ל (עי' ילקוט שמעוני רמז תקל"ג) דכיון שכעס, שכח מלומר להם שאונן אסור לאכול בקדשים, דהבא לכלל כעס בא לכלל טעות. ומרן הגר"ח שמואלביץ זצ"ל (תשל"א מאמר ז') הקשה, דכיון שהטעות באה בגלל הכעס, א"כ למה כעס לכתחילה, והרי טעותו היתה שאונן מותר בקדשים, וכמו שאמר לו אהרן "אם שמעת בקדשי שעה אין לך להקל בקדשי דורות", ולפני שכעס הרי לא נתעלמה ממנו הלכה זו, וא"כ למה כעס. ואם כעס על שהורו הלכה בפני רבם, וכמו שהביא האור החיים (שם) דעת הרא"ש, שאסור לתלמיד להורות הלכה בפני רבו אף במה שנוגע לעצמו, א"כ הרי כדון כעס, ולמה נענש שנשתכחה ממנו הלכה? אלא מכאן אתה למד שאף כעס על פי דין גם הוא גורם

מה טעם אמר "ויהי" - שהוא לשון צער?

"ויהי ביום השמיני קרא משה", (ט, א). מקשה האור החיים הקדוש, צריך לדעת מה טעם אמר "ויהי". ובמסכת מגילה (י:) אמר רבי לוי, דבר זה מסורת בידינו מאנשי כנסת הגדולה, כל מקום שנאמר "ויהי" אינו אלא לשון צער, והרי אותו היום שמחה היתה לפני הקב"ה כיום בריאת שמים וארץ? מתרץ האור החיים הקדוש, ואולי נראה עוד, כי הצער שיגיד הכתוב הוא של משה המוזכר בכתוב, כי ראה גדולתו וגדולת זרעו ביד אהרן ובניו. וצא ולמד צער הקנאה מדבר טוב מה עושה, ממעשה בניו של שמעון הצדיק (מנחות קט:), (שבשעת פטירתו אמר שחוניו בנו ישמש תחתיו, ושמיני אחיו שהיה גדול ממנו נתקנא בו, וגרם שהכהנים ירצו להרגו. וחוניו ברח מפניהם לאלכסנדריא, ובנה שם מזבח והעלה עליו לעבודה זרה). וישתנה מה שלפנינו, שהיתה לו ולזרעו אחריו (שהכהונה היתה עתידה להיות גם לזרעו אחריו). ולצד שהפציר בשליחות פרעה חרה אפו בו ביום ההוא, ועזבו מהיות כהן לעולם, וכשהגיע יום הפקודה נצטער על אשר פרח ממנו עוז תפארת כהונת עולם. והגם כי עצם מאוד בצדקות ובענוה, הלא כל לב חי מרגיש, ובפרט בדבר יקרת הערך ומופלאת כזאת.

החילוק בין קרבנות של אהרן לשל ישראל

"קח לך עגל בן בקר לחטאת", (ט, ב). הכלי יקר כתב, יש מקשים למה עגל של אהרן בא לחטאת ועגל של ישראל בא לעולה. ואמרו בזה, לפי שבחטא העגל לא חטא אהרן במחשבה, שהרי ודאי לא נתכוין לשם עבודה זרה כלל, ועיקר חטאו היה במעשה שעשה העגל בפועל, כמו שנאמר (שמות לב, לה), "ויגוף ה' את העם על אשר עשו את העגל אשר עשה אהרן". מה תלמוד לומר "אשר עשה אהרן", אלא להורות בא שאהרן לא חטא כי אם בעשיית העגל, ולא במחשבה, על כן קרבנו עגל לחטאת המכפר על חטא המעשה. אבל ישראל שחטאו גם במחשבה כי ודאי לשם עבודה זרה נתכוונו, על כן קרבנם עגל לעולה, הבא על חטא ההרהור. ועיין עוד בדבריו מה שכתב בזה.

מדוע לא נטמא המשכן בפטירת נדב ואביהוא?

"ותצא אש מלפני ה' ותאכל אותם וימותו לפני ה'". (י, ב). בספר "הערות" למרן הגר"ש אלישיב זצ"ל על מסכת סוכה (יט:), מביא פירוש הטור על התורה כאן במקום, וכן בדעת זקנים שהקשו, שהרי נדב ואביהוא מתו בהיכל והרי היכל בפשתן היה מכוסה, ואם כן נטמא בטומאת אהל, ולא מצינו שפירקו המשכן

שתשתכח תורה, ואין זה בתורת עונש כלל, אלא שכל הכוונת
חכמתו מסתלקת ממנו, **מצאות היא**, וכך הוא טבע הדבר,
כשם שהסכין **חותכת והאש שורפת** אף למי שהוא אנוס
ואינו אשם כלל. ונמצא שכעסו היה על שהורו הלכה, ותוך כדי
דיבור נתעלמה ממנו ההלכה, וטענתו שטען להם כבר היתה על
עצם הדין. [ועי' עוד בשיחות מוסר (תשל"ג מאמר כ"ג) מש"כ בענין זה]

ספירת העומר

החינוך (מצוה ש"ו) מבאר טעם מצות "ספירת העומר" המופיעה
בפרשתנו (כג, טו-טז), כי ספירת הימים מבטאת את הצימאון
וההשתוקקות ליום קבלת התורה, וז"ל, "לפי שכל עיקרן של
ישראל אינו אלא התורה וכו', והיא העיקר והסיבה שנגאלו ויצאו
ממצרים, כדי שיקבלו התורה בסיני ויקיימוה. ומפני כן נצטוונו
למנות ממחרת הפסח עד יום נתינת התורה, להראות
בנפשנו החפץ הגדול אל היום הנכבד הנכסף, לליבנו
כעבד ישאף צל, וימנה תמיד מתי יבוא העת הנכסף אליו שיצא
לחירות, כי המנין מראה לאדם כי כל ישעו וכל חפצו להגיע אל
הזמן ההוא".

מדוע לא מברכים "שהחיינו"?

רבי לוי יצחק מברדיטשב זי"ע מבאר בספר "קדושת לוי",
שלכן אין מברכים "שהחיינו" על ספירת העומר כמו בכל
המצוות, כי "שהחיינו" אומרים כאשר שמחים שהגיעו לזמן
מסויים, אבל כאן אדרבה כל מהותה של הספירה היא ציפיה,
שרוצים שיעבור כבר הזמן, ואין שייך לברך על זה שהחיינו
וקיימנו והגיענו לזמן הזה.

שלא נהגו כבוד זה בזה

ולא נתפרש בגמ' מה הוא הזלזול שנהגו. ובמדרש **רבה** פרשת
חיי שרה (סא, ג) מבואר, לפי שהיתה עיניהם צרה זה בזה. וצריך
ביאור מדוע נענשו במיתה חמורה כל כך? והתשובה ביאר
משום עוון חילול השם. ובספר **הלכות חג בחג** (פרק ז) בהערות
שם ביאר, דלפי שלא נהגו כבוד זה בזה והיתה עיניהם צרה זו
בזו, א"כ לא היו ראויים שתמסר על ידם התורה, שהרי הם
שימשו לר"ע שהיתה התורה צריכה להימסר על ידו לדורות
הבאים. והם לא היו ראויים לכך, לפיכך דקדקה מידת הדין עמהם
ולא זכו להיות ממסרי התורה.

ואכן לא נשאר מתורת כל התלמידים כלום (ועל כן אנו
מתאבלים ונוהגים דיני אבילות על איבוד התורה הנורא
מעשרים וארבעה אלף התלמידים), ואפילו שמותיהם נעלמו
מלבד מאמר אחד **במנחות** (נו:): **מהיודה בר נחמיה** שהשיב
לרבי טרפון, ושתק רבי טרפון, וצהבו פניו של רבי (בשטמ"ק
מחק תיבת "רבי") יהודה בן נחמיה (ששמח שידע להשיב על
תמיהתו של רבי טרפון), אמר לו רבי עקיבא "יהודה צהבו פניך
שהשבת את הזקן, תמיהני אם תאריך ימים". אמר רבי יהודה

ברבי אילעאי אותו הפרק פרוס הפסח היה, ומשעליתי לעצרת,
שאלתי אחריו "יהודה בן נחמיה היכן הוא", ואמרו לי נפטר
והלך לו לעולמו, שנתקיימה בו קללתו של ר"ע.
ור"ע עצמו על אף שכל 24 אלף תלמידיו מתו במגיפה רח"ל,
לא נשברה רוחו ולא אמר נואש, אלא הלך וחזר אחר
תלמידים, ושנה לתלמידיו שבדרום, ואמר להם "אתם לא תהיו
כן", והם זכו להיות ממשיכי שלשלת הקבלה שעל ידם נמסרה
התורה, ומהם רוב התורה שבעל פה.

למי ה"אבני נזר" ערב שיוציא אותו מגיהנם?

כתב ה"שם משמאל" (פ' תשא תר"ע) בשם אביו ה"אבני נזר",
שאם תהיה לאדם השתוקקות לעבודת השם יתברך, אז
אי אפשר שיהיה בגיהנם, ואם יהיה שם, ערב הוא בדבר
שהתשוקה ההיא תוציא אותו החוצה משם כחץ, עכ"ל.
והוסיף שם, שזה יסוד גדול שהכל תלוי בו. ויראה להתבונן בזה
עד שיקנה בעצמו מידת התשוקה בכל יום יותר ויותר. וזה מועיל
לעליות גדולות עד מאוד. וסגולה זו טמונה בלימוד התורה, שעל
ידה יוסיף עוד ועוד צימאון וזה יעורר את התשוקה והאהבה
לעבודת השם יתברך.

עבודת המידות

עבודת המידות דורשת מאמץ עקבי ושימת לב. בצוואתו כתב
הצדיק הירושלמי **רבי אריה לוי** זצ"ל, "התאמצתי להיות
תמיד מן הנעלבים ואינם עולבים שומעים חרפתם ואינם
משיבים, ותיכף ומיד התפללתי שלא יענש שום אדם בסיבתי".

מולד חודש אייר יהיה בליל שני בשעה 8,

30 דקות ו-2 חלקים.

ראש חודש אייר יהיה ביום השני וביום השלישי הבא עלינו ועל
כל ישראל לטובה ולברכה ולגאולה שלימה במהרה.

ויהי החודש הזה סוף וקץ לכל צרותינו תחילה וראש לפדיון נפשנו.
אייר = אני ה' רופאך

לרפואת מרים רבקה בת יעל	לרפואת ר' יחיאל מיכל בן מרים גיטל
לרפואת מצדה בת רחל	לרפואת מרדכי בן שמחה
לרפואת גיטל יהודית בת אביבה ציפורה	לרפואת יונהנן אלכסנדר בן רחומה מלכה
לרפואת עליזה בת מרים	לרפואת איתמר אברהם בן מירב
לרפואת טובה בת פני	לרפואת יצחק יוסף בן שרה
לרפואת ברינדל שרה בת ריצל צביה	לרפואת יעקב יצחק בן מאלה
לרפואת מרגלית חנה בן אסתר שרה	לרפואת איתאל בן יפה

לע"נ הרב שמעון בן ר' אשר אנשיל זצ"ל
לע"נ הרב חיים לייב בן הרב משה מאיר זצ"ל
לע"נ הרב דוד יו"ט בן הרב יחיאל מיכל זצ"ל
לע"נ רחל מלכה בת ר' יעקב ע"ה
לע"נ רחל שרה בת ר' אהרן ע"ה
לע"נ רייזל בת ר' זאב דב ע"ה
לע"נ חנה בת עיישה ע"ה
לע"נ מרים בת כוכבה ע"ה
לע"נ רחל בת זוהרה ע"ה
לע"נ רחל בת יונה ע"ה

לע"נ
ר' יצחק בצלאל
בן ר' יוסף (חסיד) זצ"ל
נלב"ע כ"ט בתשרי תשפ"ג
נא ללמוד ולהתפלל לע"נ
ת.נ.צ.ב.ה.

להצלחת שמואל משה בן יוכבד הי"ו
מהתורמים והנדבים לתורה ולומדיה.
יהי רצון שיזכה להינצל מכל
המקטרגים ומרעין בישין בבריאות
איתנה כפלים לתושיה, וכל אשר
יעשה יצליח א"ה.
כל הרואה מדועה זו מתבקש לומר
פרק תהלים להצלחתו.

לעילוי נשמת
הר"ר יעקב זאב בן הרב דוד זצ"ל
נלב"ע כ"ז אדר תשס"ו
וזוגתו מרת חיה בת ר' יצחק ע"ה
נלב"ע י' ניסן תשס"ו
ת.נ.צ.ב.ה.